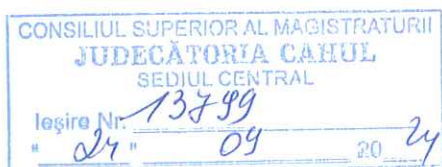

Judecătoria Cahul, Sediul Central (Cahul)
Cahul | str. M.Frunze 62
Tel.:(299) 2-46-82; E-mail: jch@justice.md

Curtea Constituțională

sediul municipiul Chișinău str. Al. Lăpușneanu 28

Judecătoria Cahul, sediul Central expediază în adresa Dvs copia Încheierii din 20 septembrie 2024 prin care a fost admisă cererea înaintată de reprezentantul pârâtului S.R.L. „SDS EKIP”, avocatul Tarnovschi Vasile cu privire la sesizarea Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 9 alin.(3) și art. 18 alin. (2) al Legii securității și sănătății în muncă nr. 186-XVI din 10.07.2008 și Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate.

Anexă: - copia încheierii din 20.09.2024 pe 10 file

- Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate pe 14 file

Cu respect,

Judecătorul judecătoriei Cahul, sediul central

Inga Gorlenco

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

A. Autorul excepției de neconstituționalitate**1. Denumire și sediu:**

SRL „SDS EKIP”

UTA Găgăuzia, or. Comrat, str. Sovetscaia 9 A

2. Numărul și data înregistrării:

Înregistrată la 07.06.2012 cu numărul unic de identificare de stat 1012611001201

3. Numele administratorului:

Ion SARANDI

5. Reprezentantul:

Avocatul Vasile TARNOVSCHI

6. Adresa reprezentantului (va fi anonimată):

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun

La originea cauzei se află cererea de chemare în judecată înaintată de Vilcu Mariana și Căpraru Daniel împotriva SRL „SDS EKIP”, SRL „Iluminație”, SA „Klassika Asigurări” și Scurtu Iurie, care are la bază următoarele elemente de fapt.

La 19.06.2024 Scurtu Iurie și Căpraru Anatol (ambii angajați ai SRL „SDS EKIP”) se deplasau la serviciu cu automobilul de serviciu. Automobilul era condus de Scurtu Iurie, care a fost admis de angajator drept urmare a faptului că avea permis de conducere, a trecut examenul medical corespunzător și a trecut instructajul pentru protecția și securitatea muncii. Ajungând cu automobilul pe porțiunea de traseu din direcția satului Pleșeni spre satul Coporani raionul Leova, Scurtu Iurie nu a stopat la semnalul stop și la semnalul roșu înainte de trecerea căii ferate, dar în scopul de a obține senzații tari pentru a trece cu automobilul direct în fața trenului, intenționat a continuat deplasarea cu o viteză mică de 6 km per oră (viteza mică de deplasare a unei căruțe) în timp ce locomotiva trenului claxona tare și în continuu timp de aproximativ 2 minute cu 100 metri de până a ajunge la trecerea peste calea ferată. Drept urmare, locomotiva trenului a tamponat automobilul, fapt ce a dus la cauzarea leziunilor corporale domnului pasagerului Căpraru Anatol, care ulterior a decedat în spital.

Vilcu Mariana și Căpraru Daniel (soția, respectiv fiul defunctului Căpraru Anatol) au înaintat cerere de chemare în judecată prin care au solicitat: i) încasarea în mod solidar de la SRL „SDS EKIP”, SRL „Iluminație”, SA „Klassika Asigurări” și Scurtu Iurie a **prejudiciului material** sub forma pierderii veniturilor din salariul defunctului la întreținerea fiului Căpraru Daniel, în mărime lunară de 3 510.40 MDL începând cu 19.06.2018 și până la împlinirea vârstei de 18 ani a fiului Căpraru Daniel, iar în cazul continuării studiilor până la împlinirea vârstei de 23 ani; ii) încasarea în mod solidar de la SRL „SDS EKIP”, SRL „Iluminație”, SA „Klassika Asigurări” și Scurtu Iurie a **prejudiciului material** sub forma pierderii veniturilor din salariul defunctului la **întreținerea soției Vilcu Mariana**, în mărime lunară de 3 510.40 MDL începând cu 19.06.2018 și până la împlinirea vârstei de 14 ani a copilului Căpraru Daniel; iii) încasarea de la SRL „SDS EKIP” în beneficiul lui Căpraru Daniel și Vilcu Mariana a **îndemnizației unice** formată din 15 salarii medii anuale a defunctului Căpraru Anatol care nu le-a primit până la vârsta de 62 ani în legătură cu decesul acestuia.

În fundamentarea cererii de chemare în judecată, reclamantii au invocat, *inter alia*, articolul 9 a Legii securității și sănătății în muncă nr. 186/2008, care prevede că obligațiile lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în muncă nu aduc atingere principiului responsabilității angajatorului, precum și a invocat art. 18 alin.(2) a aceleiași Legi, care prevede că persoanele îndreptățite pot cere plata prejudiciului material și a unei indemnizații unice în cazul decesului lucrătorului în urma unui accident de muncă.

În prezent cauza se află în proces de examinare la Judecătoria Cahul sediul Central.

C. Obiectul sesizării

Obiectul prezentei sesizării îl constituie controlul constituționalității următoarelor articole din Legea securității și sănătății în muncă nr. 186/2008 (în continuare menționată inclusiv "Legea nr.186/2008"):

Articolul 9. Dispoziții generale

"[...]

(3) **Obligațiile lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în muncă nu aduc atingere principiului responsabilității angajatorului."**

Articolul 18. Indemnizația unică în cazul reducerii capacității de muncă sau decesului lucrătorului în urma unui accident de muncă sau a unei boli profesionale

"[...]

„(2) În caz de deces al lucrătorului în urma unui accident de muncă sau a unei boli profesionale, unitatea care poartă vina pentru accidentul de muncă sau pentru boala profesională **repară prejudiciul material** persoanelor care au dreptul la aceasta, în modul și în mărimea stabilită de lege, **și, în plus, le plătește, din contul mijloacelor proprii, o indemnizație unică, luându-se ca bază salariul mediu anual al celui decedat, înmulțit la numărul anilor compleți pe care acesta nu i-a trăit pînă la vîrsta de 62 de ani, dar nu mai puțin de 10 salarii medii anuale**".

Aceste norme legală pentru care se solicită controlul constituționalității:

1. Intră în categoria actelor stabilite de art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție.
2. Subiectul sesizării este SRL „SDS EKIP”, care este parte în procesul de examinare a acțiunii civile înaintată de reclamant.
3. Normele date urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei deoarece este temeiul principal al pretenției înaintată față de SRL „SDS EKIP”.
4. Nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect controlul Constituționalității **art.9** din Legea nr.186/2008. Totodată, nu există o hotărâre a Curții privind controlul constituționalității **art.18** alin.(2) a Legii nr.186/2008 **pe aceleași critici de constituționalitate** menționate în prezenta sesizare. În acest ultim sens, este de menționat că deși prin decizia Curții Constituționale nr.123 din 05.10.2023 a fost examinată excepția de neconstituționalitate ridicată de SRL "SDS EKIP" în privința art.18 alin.(2) a Legii nr.186/2008, această examinare s-a efectuat prin prisma **altor critici de constituționalitate**, în mod special, sub aspectul caracterului **proporționalității** ingerinței în dreptul de proprietate și anume că răspunderea angajatorului este excesivă, dar în prezentul caz, **criticele de neconstituționalitate** sunt invocate sub aspectul că ingerința stabilită prin art.18 alin.(2) **nu are un scop legitim**, iar în plus, **este discriminatorie** în comparație cu alți subiecți de drept aflați în situații similare comparabile. Sub acest aspect este de menționat că instanța constituțională a stabilit anterior că dacă aceleași prevederi legale au mai fost supuse controlului de constituționalitate, această situație de principiu **nu poate să constituie un impediment** pentru a fi solicitată din nou controlul de constituționalitate din perspectiva **altor critici de neconstituționalitate** (a se vedea DCC nr. 40 din 8 mai 2018).

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

Articolul 9 și articolul 18 alin.(2) a Legii nr.186/2008 (menționate în continuare inclusiv sub forma prescurtată de art.9 sau art.18 alin.(2)), constituie o ingerință în dreptul de proprietate al SRL „SDS EKIP” garantat de art.46 alin.(1) și art.127 alin.(1) a Constituției, precum și o ingerință în dreptul la egalitate garantat de art.16 din Constituție.

Astfel, prin art.9 alin.(1) a Legii nr.186/2008 este stabilită obligația generală a angajatorului să **asigure** securitatea și sănătatea lucrătorilor sub toate aspectele ce țin de activitatea desfășurată, iar alin.(3) al aceluiași articol stabilește **responsabilitatea absolută a angajatorului** pentru neîndeplinirea de către **lucrătorii săi** a obligațiilor în domeniul securității și sănătății în muncă. În același timp, această responsabilitate a angajatorului stabilită prin norma art.9 **își găsește reflecția** inclusiv în art.18 alin.(2) a Legii nr.186/2008, care stabilește că întreprinderea ce poartă vina pentru accidentul de muncă (inclusiv în rezultatul acțiunilor lucrătorilor săi) repară prejudiciul material persoanelor care au dreptul la aceasta și plătește suplimentar o indemnizație unică. Astfel, în situația în care accidentul de muncă este cauzat datorită culpei salariaților angajatorului, prin prisma art.9 în coroborare cu art.18 alin.(2) a Legii nr.186/2008 intervine răspunderea angajatorului pentru acțiunile salariaților săi la achitarea prejudiciului și a indemnizației unice prevăzute de art.18 al.(2), fapt ce atestă că stabilirea **responsabilității angajatorului pentru acțiunile salariaților săi** constituie o ingerință în **dreptul de proprietate** al angajatorului garantat de art.46 alin.(1) și art.127 alin.(1) a Constituției.

Totodată, însuși obligația angajatorului analizată în mod în temeiul art.18 alin.(2) a Legii nr.186/2008 constituie o ingerință în dreptul de proprietate garantat de art.46 alin.(1) și art.127 alin.(1) a Constituției.

În plus, este de menționat că este incident și art.16 din Constituție, în timp ce ingerința în dreptul de proprietate prevăzută de art.18 alin.(2) privind obligația la plata unei indemnizații unice, este **un tratament diferențiat** al întreprinderilor unde are loc accidentul de muncă și decedează salariatul în timpul de muncă, în comparație cu întreprinderile unde are loc exact același accident soldat cu deces în afara muncii chiar dacă a fost în timpul de muncă sau la locul de muncă (accident în afara muncii calificat conform pct.4 a Regulamentului privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1361 din 22.12.2005). În primul caz, întreprinderile sunt obligate conform art.18 alin.(2) a Legii să achite prejudiciul material (conform răspunderii civile pentru fapta subordonatului său), precum și indemnizația unică, iar în al doilea caz, întreprinderile sunt obligate să achite doar prejudiciul material conform răspunderii civile pentru fapta subordonatului său.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție

PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLELOR 46 ȘI 127 DIN CONSTITUȚIE

Având în vedere că prin norma art.9 și art.18 alin.(2) a Legii nr.186/2008 există o ingerință în dreptul de proprietate, este de menționat că această ingerință nu corespunde exigențelor stabilite de art.54 din Constituție.

În continuare se va expune în susținerea încălcărilor invocate două aspecte distincte și în special: A) încălcarea dreptului de proprietate prin norma art.9 a Legii nr.186/2008 în coroborare cu art.18 alin.(2) (sub aspectul caracterului disproporționat al ingerinței la stabilirea responsabilității **absolute** a angajatorului pentru faptele comise de salariat); B) încălcarea dreptului de proprietate prin norma art.18 alin.(2) a Legii (sub aspectul lipsei unui scop legitim al ingerinței la stabilirea obligației privind plata indemnizații unice).

Detaliile acestor aspecte sunt expuse în dezvoltările de mai jos, după cum urmează.

A) Încălcarea dreptului de proprietate prin norma art.9 în coroborare cu art.18 alin.(2) a Legii nr.186/2008

I. Dacă ingerința este „prevăzută de lege”

Norma contestată este accesibilă destinatarilor ei, este clară și previzibilă, fără a exista careva dubii la aplicarea ei, motiv din care ingerința analizată este „prevăzută de lege” în sensul art.54 alin.(2) din Constituție.

II. Dacă ingerința are unul sau mai multe scopuri legitime

Potrivit articolului 54 alin.(2) din Constituție, ingerința într-un drept fundamental trebuie să urmărească realizarea unuia sau mai multor din următoarele scopuri legitime: „*protecția securității naționale, asigurarea bunăstării economice a țării, asigurarea ordinii publice, în vederea prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protecția drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicarea divulgării informațiilor confidențiale și garantarea autorității și imparțialității justiției*”. Prin urmare, măsurile concepute să controleze folosirea proprietății pot fi considerate justificate doar dacă se demonstrează, *inter alia*, că sunt conforme cu interesul general.

În prezentul caz, ingerința stabilită de norma contestată urmărește scopul stabilirii răspunderii angajatorului pentru neîndeplinirea de către lucrătorii săi a obligațiilor în domeniul securității și sănătății în muncă, care se referă în acest sens **inclusiv** la răspunderea materială a angajatorului **pentru acțiunile salariaților săi**.

Astfel, ingerința stabilită de art.18 alin.(2) a Legii nr.186/2008 urmărește un scop legitim în sensul prevăzut de art.54 alin.(2) din Constituție de a proteja drepturile altor persoane afectate prin acțiunile salariaților angajatorului.

În continuare, se va analiza dacă ingerința în dreptul de proprietate a SRL „SDS EKIP” asigură un echilibru corect între interesele concurente și respectiv nu este disproporționată.

III. Dacă a fost respectat principiul „echilibrului corect”

Potrivit art.54 alin.(4) din Constituție, restrângerea în dreptul de proprietate trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății, nefiind astfel admisibilă o ingerință disproporționată și excesivă în raport cu scopul urmărit.

În prezentul caz, prin art.9 alin.(1) a Legii nr.186/2008 este stabilită obligația generală a angajatorului să **asigure** securitatea și sănătatea lucrătorilor sub toate aspectele ce țin de activitatea desfășurată, iar alin.(3) al aceluiași articol stabilește **responsabilitatea absolută** a angajatorului pentru neîndeplinirea **de către lucrătorii săi** a obligațiilor în domeniul securității și sănătății în muncă. Totodată, această răspundere este materializată, *inter alia*, în art.18 alin.(2) a Legii nr.186/2008, care stabilește că întreprinderea ce poartă vina pentru accidentul de muncă (inclusiv în rezultatul acțiunilor lucrărilor săi) repară prejudiciul material persoanelor care au dreptul la aceasta și plătește suplimentar o indemnizație unică. Astfel, în situația în care accidentul de muncă este cauzat cu vinovăție **prin acțiunile salariaților angajatorului**, în temeiul art.9 și art.18 alin.(2) a Legii nr.186/2008 intervine răspunderea **absolută** a angajatorului pentru acțiunile salariaților săi la achitarea inclusiv a indemnizației unice prevăzută de art.18 al.(2).

Legiuitorul a stabilit această responsabilitate **absolută** a angajatorului pentru acțiunea subordonaților săi, în temeiul **răspunderii comitentului pentru prejudiciul cauzat de fapta prepusului**, stabilită de Codul Civil (art.2005 CC) și care se aplică relațiilor de muncă ca **una din ramurile dreptului civil**.

Cu toate acestea, deși acest principiu general al **răspunderii comitentului pentru fapta subordonatului său** este aplicabil **doar pentru prejudiciul** cauzat prin fapta comitentului, Legiuitorul prin art.9 a stabilit responsabilitatea **absolută** a angajatorului, care este aplicabilă conform art.18 alin.(2) **și pentru alte plăți decât prejudiciul** cauzat, cum este indemnizația unică stabilită de această normă legală.

Respectiv, în această parte ingerința privind responsabilitatea **absolută** a angajatorului inclusiv și pentru alte plăți decât prejudiciul cauzat, este una **disproporționată și excesivă**. Or, pentru **alte plăți decât însuși prejudiciul** cauzat (care nu se încadrează în noțiunea de prejudiciu și care nu se atribuie răspunderii comitentului pentru fapta prepusului), este logic și rațional să răspundă nemijlocit **autorul** faptei prejudiciabile, adică în prezentul caz nemijlocit salariatul care a încălcat regulile de circulație rutieră fapt ce a dus la decesul altui salariat (care este și cazul autorului de excepției de neconstituționalitate).

În plus la cele mai sus expuse, la aprecierea echilibrului corect al ingerinței privind responsabilitatea absolută a angajatorului pentru fapta salariatului la plata altor sume decât prejudiciul, urmează a fi luat în calcul și alți factori importanți cum sunt: i) existența unei alte măsuri mai puțin intruzive pentru realizarea scopului legitim al ingerinței; ii) lipsa unei posibilități de evaluare a circumstanțelor concrete ale cauzei privind măsurile rezonabile și practice ce puteau fi luate de către angajator și forma/gradul culpei nemijlocite a salariatului la comiterea faptei prejudiciabile.

Astfel, cât privește existența unei alte măsuri mai puțin intruzive, este de menționat că achitarea altor plăți suplimentare (indemnizația unică) în afară de prejudiciul cauzat, poate fi asigurată și printr-o altă măsură, cum ar fi stabilirea responsabilității nemijlocite a salariatului care a comis fapta prejudiciabilă. O astfel de măsură ar constitui și o măsură de responsabilizare mult mai

mare a salariaților pentru respectarea regulilor de securitate și prospecție a muncii față de colegii lor. Prin urmare, în cazul excluderii responsabilității angajatorului în sensul mai sus indicat, există suficiente garanții legale pentru exercitarea dreptului la încasarea altor plăți decât prejudiciul (indemnizația unică în prezentul caz) direct de la autorul faptei, adică salariatul care a încălcat nemijlocit normele de securitate (normele de circulație rutieră).

Câr privește al doilea aspect menționat *supra* privind lipsa unei posibilități de evaluare a circumstanțelor concrete ale cauzei, este de notat că deși legiuitorul a stabilit responsabilitatea absolută a angajatorului pentru achitarea altor plăți decât prejudiciul cauzat, nu a fost însă stabilite careva repere pentru a se ține cont cel puțin **de circumstanțele fiecărui caz în parte**, printre care, dacă angajatorul putea la modul practic efectua careva acțiuni pentru a preveni fapta comisă de către salariat față de alt salariat, precum și modul de comitere a faptei de către însuși salariat și forma vinovăției acestuia. Este și cazul autorului excepției de neconstituționalitate, unde: i) angajatorul a pus la dispoziție un automobil perfect funcțional din punct de vedere tehnic; ii) angajatorul a admis la conducerea acestui mijloc de transport pe Scurtu Iurie (autorul faptei) care avea permis de conducere și era apt din punct de vedere medical pentru conducerea automobilului, instruindu-l în același timp în domeniul protecției și securității muncii; iii) angajatorul nu putea la modul practic verifica dacă salariatul admis la conducerea automobilului va respecta pe trasele din țară regulile de circulație rutieră (stoparea automobilului până la trecerea peste calea ferată) și respectiv nu putea să asigure și să prevină încălcarea de către salariat a regulilor de circulație rutieră care a dus la decesul altui salariat aflat în automobil; iv) doar salariatul putea la modul practic asigura respectarea regulilor de circulație rutieră pe traseu la conducerea acestui automobil; v) salariatul care conducea automobilul **în mod intenționat** nu a stopat automobilul la semnalul stop și la semnalul roșu al semaforului de până la trecerea peste calea ferată, continuând deplasarea automobilului cu viteza mică de 6 km per/oră pentru a obține senzații tari prin trecerea cu automobilul imediat înaintea trenului.

Rezumând cele mai sus expuse și în condițiile în care întreprinderea a asigurat securitatea și sănătatea lucrătorilor sub toate aspectele stabilite de lege, iar unul din angajații săi a încălcat în mod **intenționat** regulile de circulație rutieră în scopul obținerii senzațiilor tari, care a dus în consecință la decesul altui salariat, este disproporționată și excesivă ingerința stabilită prin art.9 în coroborare cu art.18 alin.(2) privind stabilirea răspunderii **absolută** a angajatorului pentru **alte plăți** (indemnizația unică) decât prejudiciul cauzat drept urmare a faptei prejudiciabile a subordonatului său. Or, protecția salariatului nemijlocit vinovat de fapt prejudiciabilă, precum și protecția rudelor salariatului decedat drept urmare a acțiunilor altui salariat, nu poate fi asigurată **prin neglijarea totală** a intereselor angajatorului.

A) Încălcarea dreptului de proprietate prin norma art.18 alin.(2) a Legii nr.186/2008

Chiar dacă s-ar exclude argumentele mai sus expuse privind caracterul disproporționat al ingerinței la stabilirea răspunderii absolute a angajatorului pentru fapta subordonațiilor săi la achitarea altor plăți decât prejudiciul cauzat, este de menționat că nu este constituțională nici însuși norma art.18 alin.(2) a Legii nr.186/2008 care stabilește pe lângă obligația de achitare a prejudiciului material și obligația de achitare a unei indemnizații unice.

Pentru început este de menționat că prin decizia nr.123 din 05.10.2023 Curtea Constituțională a verificat constituționalitatea art.18 alin.(2) sub criticele de constituționalitate ridicate de SRL "SDS EKIP" prin prisma **caracterului proporțional** al ingerinței în dreptul de proprietate referitor la obligația de a achita indemnizația unică pe lângă obligația de achitare a prejudiciului material. Curtea a stabilit că această ingerință **nu este excesivă** așa cum a invocat autorul

sesizării, deoarece în cazul achitării/stabilirii indemnizației unice conform art.18 alin.(2), se ține cont de aceste plăți la repararea prejudiciului material (a se vedea DCC nr.123 din 05.10.2023, §30).

În prezentul caz, autorul sesizării invocă **argumente noi** privind neconstituționalitatea art.18 alin.(2) și în special, că indemnizația unică stabilită de această normă legală **nu urmărește de fapt un scop legitim**, în timp ce drepturile persoanelor beneficiare a acestei indemnizații **sunt complet protejate** prin acordarea despăgubirii **pentru prejudiciul material** formată din veniturile integrale pe care le-ar fi primit defunctul.

Sub acest aspect este de menționat că instanța constituțională a stabilit anterior că dacă aceleași prevederi legale au mai fost supuse controlului de constituționalitate, această situație de principiu **nu poate** să constituie un impediment pentru a fi solicitată din nou controlul de constituționalitate din perspectiva **altor critici de neconstituționalitate** (a se vedea DCC nr. 40 din 8 mai 2018).

Respectiv, în continuare se va analiza testul existenței scopului legitim al ingerinței prin prisma noilor argumente ridicate în privința constituționalității art.18 alin.(2).

În acest sens, una dintre condițiile obligatorii pe care trebuie să le respecte ingerințele în articolul 46 din Constituție este ca acestea să urmărească cel puțin un scop legitim prevăzut de articolul 54 alin.(2) din Constituție.

În prezentul caz, ingerința stabilită de norma art.18 alin.(2) privind obligația întreprinderii de a achita **indemnizația unică** (pe lângă prejudiciul material), **nu are un scop legitim**.

Astfel, norma art.18 alin.(2) stabilește că în cazul decesului lucrătorului în urma unui accident de muncă, unitatea care poartă vina pentru accidentul de muncă repară în primul rând **prejudiciul material persoanelor care au dreptul la aceasta**, în modul și în mărimea stabilită de lege, **și, în plus, le plătește**, din contul mijloacelor proprii, **o indemnizație unică, luându-se ca bază** salariul mediu anual al celui decedat, înmulțit la numărul anilor compleți pe care acesta nu i-a trăit până la vârsta de 62 de ani, dar nu mai puțin de 10 salarii medii anuale.

Astfel, scopul acestei norme este să fie achitat **în primul rând întregul prejudiciu material** persoanelor îndreptățite, iar în plus să fie achitată **acelorași persoane** și o indemnizație unică formată din salariile pe care nu le-a primit defunctul până la vârsta de pensionare.

Una din principalele forme a **prejudiciului material** cauzat prin decesul salariatului, sunt **veniturile pe care le-ar fi avut în mod normal defunctul** și la care au dreptul persoanele îndreptățite (art.2031 alin.(3), art.2028-2030 CC). În prezentul caz, acest venit este salariul ce îl primea defunctul până la deces, care urmează a fi achitat copilului Căpraru Daniel începând cu 19 iunie 2018 (data decesului defunctului) și până la 01.10.2028 (data împlinirii vârstei de 18 ani de către copil), precum și până la 10.10.2033 (când copilul împlinește 23 ani și își va continua studiile conform pretenției reclamantului). În total, despăgubirea pentru **prejudiciul material** acordată copilului sub forma **salariului ratat** în legătură cu decesul defunctului, urmează a fi acordată pentru perioada a **15 ani și aproximativ 4 luni** (19.06.2018 – 01.10.2033).

Pe de altă parte, **indemnizația unică** stabilită de art.18 alin.(2) se formează din același venituri pe care în mod normal le-ar fi avut defunctul, în special, **salariul mediu anual** pe toată perioada în care defunctul nu a trăit-o și putea să îl primească până la vârsta de 62 ani (vârsta de pensionare la data adoptării normei legale date). În prezentul caz, această indemnizație unică sub forma salariului mediu anual urmează a fi stabilită de la 19.06.2018 (data decesului

defunctului) până la data de 13.11.2032 (data la care defunctul ar fi împlinit vârsta de 62 ani), fiind o perioadă de **14 ani și aproximativ 5 luni**.

Astfel, conform art.18 alin.(2) în urma decesului salariatului la locul de muncă, persoanele îndreptățite au dreptul de a primi **în primul rând** prejudiciul material (format din veniturile defunctului) **și tot ele** au dreptul de a primi inclusiv indemnizația unică (formată la fel **din același venituri** ale defunctului).

Este însă de menționat că prin acordarea prejudiciului material **sunt complet protejate** drepturile persoanelor îndreptățite **la primirea veniturilor ratate din salariul integral al defunctului**, iar din acest motiv **nu există un scop legitim** rezonabil pentru stabilirea dreptului **acelorași persoane** la primirea și a **indemnizației unice** formată la fel din veniturile salariale a defunctului (care în prezentul caz sunt calculate practic pe aceeași perioadă). Or, scopul legitim al normei art.18 alin.(2) este ca în urma decesului salariatului la locul de muncă, persoanele îndreptățite să primească sumele ratate din veniturile salariale pe care le putea primi defunctul, fapt ce în prezentul caz **se realizează deplin** prin obligarea întreprinderii la achitarea **întregului prejudiciu material** care se formează din **veniturile integrale** care ar fi putut să le obțină defunctul.

Astfel, prejudiciul material și indemnizația unică conform art.18 alin.(2) urmăresc același scop, fapt care rezultă inclusiv și din decizia Curții Constituționale de verificare a constituționalității acestui articol, unde a fost stabilit că în cazul achitării/stabilirii indemnizației unice conform art.18 alin.(2) **se ține cont de aceste plăți la repararea prejudiciului material** (DCC nr.123 din 05.10.2023, §30).

Respectiv, în timp ce prejudiciul material și indemnizația unică urmăresc același scop, autorul prezentei excepții de neconstituționalitate invocă în fața instanței constituționale că **nu există un scop legitim** pentru indemnizația unică stabilită de art.18 alin.(2), în timp ce veniturile salariale ale defunctului sunt obținute de persoanele îndreptățite **pe calea reparării integrale a prejudiciului material**, care de fapt **este prima măsură** stabilită de legiuitor în art.18 alin.(2) pentru realizarea drepturilor persoanelor îndreptățite la primirea veniturilor ratate în urma decesului defunctului.

În concluzie, luând în considerare că potrivit art.18 alin.(2) persoanele îndreptățite au dreptul la reperarea integrală a prejudiciului material și drepturile lor sunt complet protejate prin acordarea prejudiciului material, nu există niciun scop legitim al normei date care stabilește inclusiv dreptul persoanelor îndreptățite la primirea indemnizației unice formată din aceleași venituri ratate de către defunct. Din aceste rațiuni, ingerința în dreptul de proprietate stabilită de art.18. alin.(2) privind obligația întreprinderii la plata indemnizației unice nu are un scop legitim și este incompatibilă cu art.54 alin.(2) din Constituție.

Este foarte important de menționat că unul din scopurile principale a proiectului Legii nr.186-XVI din 10.07.2008 (care stabilește această ingerință prin art.18 alin.(2)), a fost menționat în nota informativă la elaborarea acestui proiect de lege, fiind respectiv invocat scopul ajustării legislației naționale **la directivele europene**, inclusiv la Directiva-cadru 89/391/CEE din 12 iunie 1989 privind introducerea de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și sănătății lucrătorilor la locul de muncă. Cu toate acestea, norma alin.(2) a art.18 din Legea dată nu este o ajustare a legislației naționale la cea europeană, dar o preluare directă a unei norme din **perioadă sovietică** la adoptarea cărora **nu se ținea cont** de existența unui scop legitim pentru ingerința în dreptul proprietarului.

Astfel, textul aliniatului (2) al art.18 a Legii nr.186-XVI din 10.07.2008 a fost preluat practic în **totalitate** din art.32 alin.(2) a Legii nr. 625-XII din **02.07.1991** cu privire la protecția muncii, adoptată de **Parlamentul Republicii Sovietică Socialistă Moldova**, care a stabilit în acea perioadă **exact în același mod** obligativitatea achitării, pe lângă prejudiciul material, inclusiv a **îndemnizației unice** formată din salariul mediu anual al celui decedat înmulțit la numărul anilor compleți pe care acesta nu i-a trăit până la șazeci de ani (vârsta de pensionare în acea perioadă).

În plus la cele mai expus *supra*, este de notat că nici unul tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, și care se referă la drepturile ce rezultă din raporturile de muncă, nu asigură un tratament special din partea statului pentru stabilirea în astfel de cazuri a altor plăți decât prejudiciul cauzat.

Totodată, nici Directivele Parlamentului European și a Consiliului Uniunii Europene nu acordă astfel de garanții suplimentare.

De asemenea, este de menționat că un studiu comparat al legislației țărilor europene (Germania, Spania, Italia, Franța, Marea Britanie, Irlanda, Țările de Jos, Belgia, Elveția, Grecia, Croația, Polonia, Estonia, Lituania, Letonia, România), arată că în cazuri similare al decesului salariatului în timpul de muncă, **nu există** nicio reglementare similară ca în Republica Moldova. Astfel, în toate aceste state europene este reglementat dreptul unui cerc determinat de persoane la **despăgubiri materiale** în urma decesului angajatului la locul de muncă și despăgubirile sunt formate din veniturile ratate ale defunctului (îndeosebi părți procentuale din aceste venituri), iar în niciuna din aceste țări nu este stabilit că persoanele care au dreptul la aceste despăgubiri materiale, **să aibă și dreptul de a primi inclusiv alte sume în afara prejudiciilor** care să aibă scopul primirii aceluiași venituri ale defunctului.

Rezumând cele mai sus expuse, ingerința impusă prin art.18 alin.(2) de a se achita indemnizația unică, nu urmărește un scop legitim și respectiv nu este conformă cu exigențele art.54 alin.(2) din Constituție, în timp ce drepturile persoanelor îndreptățite este complet protejat prin acordarea despăgubirilor pentru prejudiciul cauzat.

PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 16 COROBORAT CU ARTICOLELE 46 ȘI 127 DIN CONSTITUȚIE

În pofida argumentelor mai sus expuse care confirmă în mod independent încălcarea art. 46 și art.127 din Constituție, este de menționat că în prezentul caz există și o încălcare a principiului egalității persoanelor în drepturi în sensul art.16 în coroborare cu articolul 46 și 127 din Constituție.

În acest sens, după cum a constatat frecvent Curtea Constituțională, egalitatea în fața legii și a autorităților publice presupune lipsa oricărei discriminări directe sau indirecte a persoanei. Discriminarea are loc atunci când persoanele care se află în **situații asemănătoare** sunt tratate în mod diferit (discriminare directă) sau atunci când persoanele care se află în situații diferite sunt tratate în același mod (discriminare indirectă), cu excepția cazului în care un asemenea tratament este **justificat în mod obiectiv și rezonabil** (a se vedea HCC nr.29 din 22 noiembrie 2018, § 34; HCC nr.3 din 18 ianuarie 2019, § 19; HCC nr.6 din 10 martie 2020, § 29). Așadar, o condiție primordială pentru existența tratamentului diferențiat o reprezintă caracterul comparabil al situațiilor (HCC nr. 19 din 24 septembrie 2019, § 17). Curtea a reținut că cerința caracterului comparabil al situațiilor nu impune ca situațiile să fie identice, ci numai ca ele să fie, până la un anumit punct, asemănătoare. Verificarea respectării acestei cerințe presupune compararea

condițiilor aplicabile autorului excepției și subiectelor în raport cu care acesta afirmă existența unui dezavantaj (HCC nr.30 din 21 septembrie 2021, § 30 și 46). În plus, principiul egalității garantat de articolul 16 din Constituție, nu are în vedere interzicerea oricărui tratament diferențiat, ci doar a tratamentelor diferențiate nejustificate (HCC nr.19 din 24 septembrie 2019, § 31).

Respectiv, tratamentul diferențiat o reprezintă caracterul comparabil al situațiilor, care în prezentul caz, este tratamentul diferențiat al întreprinderilor unde are loc accidentul de muncă și decedează salariatul în timpul de muncă, în comparație cu întreprinderile unde are loc exact același accident soldat cu deces în afara muncii chiar dacă a fost în timpul de muncă sau la locul de muncă (accident în afara muncii calificat conform pct.4 a Regulamentului privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1361 din 22.12.2005).

În primul caz, întreprinderile sunt responsabile conform art.18 alin.(2) a Legii să achite prejudiciul material (conform răspunderii civile pentru fapta subordonatului său) format din veniturile pe care urma să le primească defunctul, precum **și o indemnizație unică** formată **din același venituri salariale** neprimite de defunct. În al doilea caz, întreprinderile sunt obligate să achite **doar prejudiciul material** conform răspunderii civile pentru fapta subordonatului său.

Acest tratament diferențiat privind obligarea întreprinderilor unde s-a produs accidentul de muncă (în comparație cu întreprinderile unde s-a produs exact același accident în afara muncii) **nu urmărește un scop legitim**, deoarece după cum s-a menționat mai sus, nu există niciun scop legitim justificat pentru un tratament diferențiat la obligarea de achitare de către întreprinderi a indemnizației unice conform art.18 alin.(2), în timp ce **prin acordarea prejudiciului material sunt complet protejate** drepturile persoanelor îndreptățite la primirea veniturilor ratate din salariul defunctului. Prin urmare, nu există un scop legitim rezonabil pentru stabilirea dreptului aceluiași persoane la primirea și a indemnizației unice.

Respectiv, acest tratament diferențiat nu este justificat în mod obiectiv și rezonabil, motiv din care prevederea art.18 alin.(2) din Legea nr.186/2008 contravine articolului 16 coroborat cu articolul 46, 127 din Constituție și prin urmare, este neconstituțională.

F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)

G. Declarația și semnătura autorului sesizării

Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

mun. Chișinău

06 septembrie 2024

În interesele SRL „SDS EKIP”,

Avocatul, Vasile TARNOVSCHI

(în temeiul mandatului prezent la dosar)

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'V. Tarnovschi', written over a horizontal line.

ÎNCHEIERE

20 septembrie 2024

municipiul Cahul

Judecătoria Cahul, sediul Central

Instanța de judecată compusă din:
Președinte de ședință, judecător
Grefier

Gorlenco Inga
Jorovlea Daniela

Cu participarea:

Reclamantei și reprezentantul legal al reclamantului minor Capraru Daniel, Vîlcu Mariana Alexandr

Reprezentantul reclamantei, avocat Rusev Serghei

Pârâtului Scurtu Iurie Fiodor

Reprezentantul pârâtului Scurtu Iurie Fiodor, avocat Stoian Ion

Reprezentantului pârâtului S.R.L. „SDS Ekip” și S.R.L. „Firma Iluminației”, avocatul Tarnovschi Vasile

În lipsa:

Administratorului de insolabilitate, Bostan Nicolae în interesele C.A. „Klassika Asigurări” S.A., în proces de insolabilitate, citat legal.

Reclamantului minor, Capraru Daniel, reprezentat de mama, reclamanta Vîlcu Mariana

Reprezentantul intervenientului accesoriu, Inspectoratul de Stat al Muncii, legal citat

examinând, în ședință de judecată publică, cererea înaintată de reprezentantul pârâtului S.R.L. „SDS Ekip” și S.R.L. „Firma Iluminației”, avocatul Tarnovschi Vasile cu privire la sesizarea Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 9 alin.(3) și art. 18 alin. (2) al Legii securității și sănătății în muncă nr. 186-XVI din 10.07.2008, în cadrul cauzei civile la cererea de chemare în judecată depusă de Vîlcu Mariana și Capraru Daniel către S.R.L. „SDS Ekip”, S.R.L. „Firma Iluminației”, Scurtu Iurie, C.A. „Klassika Asigurări” S.A. în proces de insolabilitate, intervenientului accesoriu, Inspectoratul de Stat al Muncii cu privire la încasarea indemnizației unice pentru decesul angajatului în urma unui accident de muncă și despăgubirii pentru pierderea întreținătorului,-

constată :

La data de 18 iunie 2021, Vîlcu Mariana și Capraru Daniel, prin intermediul reprezentantului legal Vîlcu Mariana au depus cererea de chemare în judecată împotriva S.R.L. „SDS Ekip”, S.R.L. „Firma Iluminației” și Scurtu Iurie, intervenient accesoriu „Klassika Asigurări” S.A. privind încasarea indemnizației unice pentru decesul angajatului în urma unui accident de muncă și despăgubirii pentru pierderea întreținătorului.

În motivarea acțiunii reclamanta Vîlcu Mariana a relatat că, este soția lui Capraru Anatolie a.n. , fapt ce se confirmă prin certificatul de căsătorie cu seria/nr. , eliberat la data de 05.02.2016 de SSC.

Menționează că, conform planului de investiții, aprobat de ÎCS „RED Union Fenosa” SA, pentru pozarea cablurilor în satul Borogani raionul Leova a fost contractată S.R.L. „SDS EKIP”. La efectuarea acestor lucrări, la data de 19.06.2018 a fost formată o echipă constituită din Scurtu Iurie, conducător auto, electromotor și Capraru Anatolie, electromotor, salariați din cadrul sectorului Cahul al S.R.L. „SDS Ekip”. De către Burca Alexandru-șef al STP, a fost dată sarcina de muncă lui Scurtu Iurie și Capraru Anatolie de a efectua lucrări de pozare a liniei electrice în cablu de la LEA 10 kw PDS 252 F2 spre PT 263 din satul Borogani raionul Leova. La efectuarea acestor lucrări salariații Scurtu Iurie, posesor de permis auto, categoria B,C și Capraru Anatolie se deplasau cu autocamionul de serviciu de

model „Merces-208D” cu numărul de înmatriculare CHV 558 din mun. Cahul spre satul Borogani raionul Leova. Aproximativ la ora 08:00, Scurtu Iurie Feodor, a.n. 30.04.1960, conducând mijlocul de transport menționat, pe traseul R-46 km 0 din direcția satului Pleșeni, raionul Cantemir în direcția satului Cuponari raionul Leova, având în calitate de pasager pe Capraru Anatolie Dumitru, ajungând la trecerea la nivel cu calea ferată fără bariere din satul Cuporani raionul Leova, a încălcat cerințele punctului 60 al Regulamentului Circulației Rutiere aprobat prin Hotărârea Guvernului a R. Moldova nr. 357 din 13.05.2009, care prevede că: *Participanții la trafic trebuie să traverseze căile ferate prin trecerile la nivel cu calea ferată cedând trecerea trenului sau altui vehicul feroviar* ignorând semnalul luminos care interzice trecerea la nivelul de cale ferată și semnalul sonor al locomotivei nr.2TЭ10JL2303, a traversat calea ferată fiind tamponat în partea laterală dreapta-față de către locomotivă. În rezultatul impactului pasagerul Capraru Anatolie Dumitru a suferit traumă carnio-cerebrală deschisă: plagă contuză regiunii fronto-temporale-drepte, hemoragii a țesuturilor moi epicraniene, fractură liniară a osului temporal stîng cu trecere pe baza craniului prin fosa craniană medie. Hemoragie subarahnoidală. Traumă contuză a toracelui: fractura sternului, fracturi bilaterale de coaste pe diferite linii anatomice, hematorax 450,0 ml. Contuzia pulmonului drept, cordului, hemoragie masivă a țesuturilor moi și mușchilor interni. Plagă a regiunilor fronto-temporale, în regiunea sprâncenei drepte, în jur echimoză cu trecere pe pleoapa superioară a ochiului drept și pleoapa inferioară. Excoriații regiunilor obrazului drept și zigomatică dreaptă. Echimoză a hemitoracelui drept și a brațului drept în regiunea coastei VI. Rinichi de șoc. În rezultatul leziunilor suportate pasagerul Capraru Anatolie Dumitru a decedat.

Suplimentar menționează că atât soțul Capraru Anatolie cât și Scurtu Iurie erau angajați la S.R.L. „SDS EKIP”, iar cazul accidentului rutier a avut loc în timpul orelor de muncă și în timpul deplasării în interes de serviciu pentru îndeplinirea sarcinii de muncă. Totodată, automobilul care a fost implicat în acest accident rutier se afla în posesia angajatorului S.R.L. „SDS Ekip” însă proprietar de drept al acestuia este „Firma Iluminație” S.R.L.

Invocă că, prin procesul-verbal nr. ISM-2018-PVA-53 din 24.08.2018, Inspectoratul de Stat al Muncii a stabilit că accidentul în care a decedat soțul său Capraru Anatolie se clasifică ca accident de muncă mortal și se înregistrează la S.R.L. „SDS EKIP”. La data de 19.06.2016 de către IP Leova a fost pornită împotriva lui Scurtu Iurie cauza penală cu nr. 2018230137 în baza art. 264 alin. 3 lit. b) Cod penal, care actualmente se află în examinare la Curtea de Apel Comrat.

Astfel în urma circumstanțelor relatate mai sus, subsemnata Vîlcu Mariana și copilul său minor Capraru Daniel, a.n. 01.10.2010 sunt în drept să li se achite o indemnizație unică pentru decesul angajatului în urma unui accident de muncă în sumă de 1 032 094,80 lei (calculul indemnizației se anexează).

Invocă că, dețin dreptul și la o indemnizație lunară în legătură cu pierderea întreținătorului în sumă de 3510,40 lei începând cu data decesului soțului Capraru Anatolie (calculul indemnizației lunare se anexează).

La data de 18.05.2021 a expediat în adresa pârâtului S.R.L. „SDS Ekip” cât și pîrîtului Scurtu Iurie cîte o cerere prealabilă prin care a solicitat ca să le fie achitată indemnizația unică în legătură cu decesul angajatului în urma unui accident de muncă și indemnizația lunară în legătură cu pierderea întreținătorului însă până în prezent nu a primit nici un răspuns la aceste cereri. De asemeni a expediat și o cerere prealabilă către „Firma Iluminație” S.R.L. care este proprietarul de drept al automobilului condus în timpul serviciului de către Scurtu Iurie.

Prin urmare consider că pîrîtul S.R.L. „SDS Ekip” și „Firma Iluminație” S.R.L. cât și Scurtu Iurie urmează să fie obligați să achite despăgubirile solicitate în legătură cu decesul angajatului în urma unui accident de muncă și despăgubiri în legătură cu pierderea întreținătorului.

Face trimitere reclamanta la pct. 3 al Regulamentului privind modul de cercetare a accidentelor de muncă aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1361 din 22 decembrie 2005 care stabilește că *Prin accident de muncă se înțelege un eveniment care a produs vătămarea violentă a organismului salariatului (leziune, stres psihologic, electrocutare, arsură, degerare, asfixiere, intoxicație acută, leziuni corporale provocate de insecte și animale, de calamități naturale etc.), ca urmare a acțiunii unui factor de risc (însușire, stare, proces, fenomen, comportament) propriu unui element al sistemului de muncă (executant, sarcini de muncă, mijloace de producție, mediu de muncă) și care a condus la pierderea temporară sau permanentă a capacității de muncă ori la decesul salariatului, survenit: a) în timpul îndeplinirii sarcinii de muncă sau obligațiilor de serviciu; e) în timpul deplasării de la unitatea*

în care este încadrat salariatul, pînă la locul de muncă, organizat în afara teritoriului unității, sau pînă la o altă unitate, și invers, pentru îndeplinirea unei sarcini de muncă sau a obligațiilor de serviciu, în timpul util pentru aceasta și pe traseul stabilit al deplasării, indiferent de modul de deplasare sau mijlocul de transport utilizat.

Indică reclamanta că potrivit art. 9 alin. 1 al Legii securității și sănătății în muncă cu nr. 186-XVI din 10 iulie 2008, *angajatorul este obligat să asigure securitatea și sănătatea lucrătorilor sub toate aspectele ce țin de activitatea desfășurată iar alin. 3 al acestui articol stabilește că obligațiile lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în muncă nu aduc atingere principiului responsabilității angajatorului. Potrivit art. 10 alin. 1 al Legii securității și sănătății în muncă, se stabilește că în cadrul responsabilităților sale, angajatorul este obligat să ia măsurile necesare pentru protecția securității și sănătății lucrătorilor, inclusiv pentru prevenirea riscurilor profesionale, asigurarea informării și instruirii, precum și pentru asigurarea organizării și a mijloacelor necesare, iar alin. 4 lit. c) al aceluiași articol stabilește că fără a aduce atingere celorlalte dispoziții ale prezentei legi și ținînd seama de natura activităților din unitate, angajatorul este obligat: c) să ia în considerare capacitatea lucrătorilor în ceea ce privește sănătatea și securitatea acestora ori de cîte ori le încredințează o sarcină. Conform art. 13 alin. 1 lit. l) și m) al Legii securității și sănătății în muncă, Angajatorul are și alte obligații, printre care: - să angajeze numai persoane care, în urma examenului medical și, după caz, a testării psihologice a aptitudinilor, corespund sarcinii de muncă pe care urmează să o execute; - să asigure efectuarea examenului medical periodic și, după caz, testarea psihologică periodică a lucrătorilor.*

Mai indică că potrivit art. 17 alin. 1 lit. a) al Legii securității și sănătății în muncă *Angajatorul trebuie să asigure condiții pentru ca fiecare lucrător să primească o instruire suficientă, adecvată, teoretică și practică în domeniul securității și sănătății în muncă, în special sub formă de informații, instrucțiuni și/sau lecții la angajare, care include instruirea introductiv-generală și instruirea la locul de muncă, iar alin. 2 lit. a) și b) al aceluiași articol stabilește că Instruirea lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în muncă trebuie să fie- adaptată în funcție de evoluția riscurilor profesionale sau de apariția unor riscuri noi; - periodică și pe măsura necesității.*

Menționează că, în condițiile normelor invocate mai sus, este evident că S.R.L. „SDS Ekip” în calitate de angajator poartă obligația și responsabilitatea în partea ce ține de angajarea, instruirea și verificarea capacităților de muncă a angajatului Scurtu Iurie care la data de 19.06.2018 a comis un accident rutier în timpul orelor de muncă ce a avut ca consecință decesul soțului său Capraru Anatolie și care a fost clasificat drept accident mortal de muncă.

Mai face trimitere și la prevederile art. 18 alin. 2 al Legii securității și sănătății în muncă cu nr. 186-XVI din 10 iulie 2008 , se stabilește că *În caz de deces al lucrătorului în urma unui accident de muncă sau a unei boli profesionale, unitatea care poartă vina pentru accidentul de muncă sau pentru boala profesională repară prejudiciul material persoanelor care au dreptul la aceasta, în modul și în mărimea stabilită de lege, și, în plus, le plătește, din contul mijloacelor proprii, o indemnizație unică, luîndu-se ca bază salariul mediu anual al celui decedat, înmulțit la numărul anilor compleți pe care acesta nu i-a trăit pînă la vîrsta de 62 de ani, dar nu mai puțin de 10 salarii medii anuale. Potrivit art. 18 alin. (5) al Legii securității și sănătății în muncă, Indemnizația unică se plătește persoanelor care au dreptul la aceasta de către unitatea care poartă vina pentru accidentul de muncă sau pentru boala profesională, în modul stabilit de Guvern, iar alin. 7 al aceluiași articol prevede că litigiile ce țin de achitarea indemnizației unice se examinează de către instanța judecătorească. Potrivit pct. 1, capitolul I din Regulamentul cu privire la plata de către întreprinderi, organizații și instituții a indemnizației unice pentru pierderea capacității de muncă sau decesul angajatului în urma unui accident de muncă sau unei afecțiuni profesionale aprobat prin Hotărîrea Guvernului cu nr. 513 din 11.08.1993, *Întreprinderile, organizațiile și instituțiile (în continuare - Întreprinderea), indiferent de formele lor de proprietate și de activitate economică, în conformitate cu legislația Republicii Moldova poartă răspundere materială pentru prejudiciile cauzate angajaților de accidente de muncă sau afecțiunile profesionale.**

Adaugă că în afară de despăgubire, care se efectuează în modul stabilit de lege, *Întreprinderea este obligată, conform art.18 al Legii securității și sănătății în muncă nr. 186-XVI din 10 iulie 2008", să plătească o indemnizație unică.*

Conform pct. 6, capitolul II din Regulamentul aprobat prin Hotărîrea guvernului cu nr. 513 din 11.08.1993, se stabilește că *În cazul cînd decesul angajatului a survenit în urma unui accident de muncă*

sau unei afecțiuni profesionale, primesc indemnizația unică în părți egale persoanele care, în conformitate cu legislația în vigoare, beneficiază de dreptul la repararea prejudiciului cauzat.

Dacă persoanele menționate în prima parte a acestui punct nu există, indemnizația unică se plătește în părți egale soției (soțului), copiilor și părinților decedatului (decedatei), indiferent de vîrstă, capacitatea lor de muncă și de alte condiții.

Adaugă că potrivit pct. 8 al Regulamentului aprobat prin Hotărîrea guvernului cu nr. 513 din 11.08.1993, În cazul decesului angajatului, survenit în urma unui accident de muncă sau unei afecțiuni profesionale, cuantumul indemnizației unice pentru persoanele care beneficiază de acest drept se stabilește în suma rezultată din înmulțirea salariului mediu anual al celui decedat cu numărul de ani compleți pe care acesta nu i-a supraviețuit pînă la vîrsta de șaiszeci de ani, dar nu mai puțin decît zece salarii medii anuale.

Indică că în contextul divergențelor pct. 8 din Regulamentul menționat mai sus și a prevederilor art. 18 alin. 2 al Legii securității sã sănătății în muncă, este evident că prevalează prevederile Legii care stabilesc calcularea indemnizației pînă la vîrsta de 62 de ani pe care nu i-a supraviețuit angajatul, deoarece acestea sînt corelate cu prevederile limitei de vîrstă de pensionare a bărbaților la ziua de azi.

Conform pct. 9 al Regulamentului aprobat prin Hotărîrea guvernului cu nr. 513 din 11.08.1993, Pentru calcularea indemnizației unice, salariul mediu anual al accidentatului se determină pentru perioada de decontare de doi ani (24 luni calendaristice - de la data de 1 pînă la data de 1) premărgători pierderii capacității de muncă ori decesului angajatului în urma unui accident de muncă sau unei afecțiuni profesionale.

Potrivit pct. 10 al aceluiași Regulament, la determinarea salariului mediu anual al angajatului, cãruia i s-a stabilit pierderea capacității de muncă sau care a decedat, pentru calcularea cuantumului indemnizației unice lunile în care accidentatul nu a lucrat sau a lucrat un număr necomplet de zile din motive de boală, concediere sau din alte motive, prevăzute de legislația în vigoare, se exclud din calcul și se înlocuiesc cu alte luni imediat premergătoare. Lunile în care angajatul nu a lucrat sau a lucrat un număr necomplet de zile din alte motive nu se exclud din calcul și nu se înlocuiesc cu alte luni. Pct. 12 din Regulamentul aprobat prin Hotărîrea guvernului cu nr. 513 din 11.08.1993 stabilește că Pentru determinarea cuantumului indemnizației unice se iau în calcul toate tipurile de salarii din care, conform reglementărilor în vigoare, se rețin cote pentru asigurările sociale. Conform pct. 14 al Regulamentului menționat, dacã angajatul, cãruia i s-a stabilit pierderea capacității de muncă ori care a decedat în urma unui accident de muncă sau unei afecțiuni profesionale, are o vechime în muncă mai mică de doi ani calendaristici, pentru calcularea salariului mediu anual cîștigul lui real pe întreaga perioadă de muncă se împart la numărul zilelor lucrate, iar salariul mediu zilnic obținut se înmulțește cu numărul zilelor lucrătoare din 12 luni complete, premergătoare pierderii capacității de muncă sau decesului, cauzate de accidentul de muncă sau afecționarea profesională. Pct. 18 din Regulamentul menționat stabilește că, Cererea de plată a indemnizației unice se depune la Întreprinderea care poartă vina pentru accidentul de muncă sau pentru declanșarea afecțiunii profesionale, iar pct. 20 din Regulament, stabilete că întreprinderea este obligată să examineze cererea de plată a indemnizației unice și să ia decizia respectivă în termen de cel mult o lună din ziua depunerii cererii și a tuturor documentelor aferente.

Totodată pct. 20 al Regulamentului aprobat prin Hotărîrea guvernului cu nr. 513 din 11.08.1993 prevede că decizia întreprinderii privind plata indemnizației unice se legalizează printr-un ordin (dispoziție) al administrației Întreprinderii. Ordinul (dispoziția) trebuie să conțină motivația acordării sau neacordării indemnizației, indicîndu-se persoanele cãrora li se plătește indemnizația unică, cuantumul ei integral, precum și mărimile părților din indemnizație susceptibile de plată fiecărei persoane care are dreptul de a primi indemnizația unică și termenele de plată, care nu pot depăși două luni din ziua depunerii cererii de către persoanele interesate.

Copia ordinului (dispoziției) administrației Întreprinderii privind plata indemnizației unice sau refuzul motivat, în scris, se înmânează sau se expediază solicitantului în termen de o lună din ziua depunerii cererii și a tuturor documentelor aferente.

Conform pct. 21 al Regulamentului aprobat prin Hotărîrea guvernului cu nr. 513 din 11.08.1993. Plata indemnizației unice persoanelor care beneficiază de acest drept se efectuează de către Întreprinderea vinovată de producerea accidentului de muncă sau de declanșarea afecțiunii profesionale din contul mijloacelor proprii.

Potrivit pct. 27 al Regulamentului menționat, stabilește că *În cazul cînd accidentatul sau o altă persoană interesată nu este de acord cu decizia Întreprinderii privind plata indemnizației unice sau cînd nu au primit răspuns în termenul stabilit, aceștia sînt în drept să intenteze o acțiune în judecătoria populară, în a cărei rază teritorială își are sediul Întreprinderea în cauză, sau de la domiciliul lor.*

Astfel, reieșind din normele menționate mai sus, în temeiul art. 18 alin. 2 al Legii securității și sănătății în muncă și a prevederilor Regulamentului cu privire la plata de către întreprinderi, organizații și instituții a indemnizației unice pentru pierderea capacității de muncă sau decesul angajatului în urma unui accident de muncă sau unei afecțiuni profesionale aprobat prin hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr.513 din 11 august 1993, pîrîtul S.R.L. „SDS Ekip” este obligată să achite subsemnatei Vîlcu Mariana și fiului minor Capraru Daniel, în proporții egale, indemnizația unică pentru decesul angajatului în urma unui accident de muncă în sumă de 1 032 094,80 lei.

Cu referire la indemnizația lunară pentru pierderea întreținătorului ține să menționeze numele de drept de mai jos ce garantează acest drept și stabilesc o obligație în acest sens față de pîrît.

În acest sens prevederile art. 2031 alin. 1 Cod civil stabilește că, *în cazul decesului persoanei ca urmare a vătămării grave a integrității corporale sau a altei vătămări a sănătății, dreptul la despăgubire pentru pierderea întreținătorului îl au: a) persoanele inapte de muncă, care erau întreținute de defunct sau care, la data decesului acestuia, aveau dreptul la întreținere; b) copilul persoanei născut după decesul ei; c) unul dintre părinții, soțul sau un alt membru al familiei defunctului, indiferent dacă este apt pentru muncă sau nu, care nu lucrează și îngrijește de copiii, frații și surorile care erau întreținuți de defunct și care nu au împlinit vîrsta de 14 ani sau care, deși au împlinit o astfel de vîrstă, au nevoie de îngrijire din cauza sănătății, conform avizului organelor medicale abilitate; d) persoanele care erau întreținute de defunct și care au devenit inapte pentru muncă pe parcursul a 5 ani de la decesul lui.*

Totodată prevederile alin. 2 al art. 2031 Cod civil stabilesc că, *Dreptul la despăgubire pentru pierderea întreținătorului se recunoaște: a) minorilor, pînă la împlinirea vîrstei de 18 ani; b) elevilor și studenților care au împlinit 18 ani, pînă la finalizarea studiilor (cu excepția studiilor efectuate la secția fără frecvență) în instituții de învățămînt, dar cel mult pînă la împlinirea vîrstei de 23 de ani; c) femeilor care au împlinit vîrsta de 55 de ani și bărbaților care au împlinit vîrsta de 60 ani – pe viață; d) persoanelor cu dizabilități; e) unuia dintre părinți, soțului sau unui alt membru al familiei defunctului, ce îngrijește de copiii, frații și surorile care erau întreținuți de defunct, pînă la împlinirea vîrstei de 14 ani sau pînă la îmbunătățirea stării sănătății, confirmată prin aviz de organele medicale abilitate.*

Conform art. 2031 alin. 3) Cod civil, *la stabilirea despăgubirii se va ține seama de nevoile persoanei îndreptățite, precum și de veniturile pe care, în mod normal, defunctul le-ar fi avut pe perioada pentru care se acordă despăgubirea. Dispozițiile art. 2028-2030 se aplică în mod corespunzător.*

În sensul determinării venitului ratat, art. 2028 alin. 2 Cod civil stabilește că *Determinarea salariului sau venitului ratat din cauza vătămării integrității corporale sau altei vătămări a sănătății se efectuează conform art. 2029 și 2030, iar alin. 3 al aceluiași articol statuiază că la determinarea salariului sau venitului ratat nu se iau în considerare pensia de dizabilitate, stabilită persoanei vătămăte în legătură cu vătămarea integrității corporale sau cu o altă vătămare a sănătății și nici alte indemnizații sau sume, plătite pe linia asigurărilor sociale de stat.*

Conform art. 2029 alin. 1 Cod civil, *despăgubirea pentru salariul sau venitul ratat se stabilește pe baza venitului mediu lunar net din muncă sau altă activitate a persoanei vătămăte din ultimul an înainte de pierderea sau reducerea capacității sale de muncă ori, în lipsă, pe baza venitului lunar net pe care l-ar fi putut realiza, ținîndu-se seama de calificarea profesională pe care o avea sau ar fi avut-o la terminarea pregătirii pe care era în curs să o primească.*

În conformitate cu prevederile art. 2034 alin. 1 Cod civil, *plata despăgubirilor pentru prejudiciul cauzat prin vătămare a integrității corporale sau prin altă vătămare a sănătății ori prin deces se efectuează în rate lunare.*

Potrivit art. 2013 alin. 1 Cod civil, *Persoanele a căror activitate este legată de un izvor de pericol sporit pentru lumea înconjurătoare (exploatarea vehiculelor, a instalațiilor, mecanismelor, folosirea energiei electrice, a substanțelor explozibile, efectuarea lucrărilor de construcții etc.) au obligația să repare prejudiciul cauzat de izvorul de pericol sporit dacă nu demonstrează că prejudiciul se datorează unui eveniment prevăzut la art. 2012 (cu excepția cazurilor în care prejudiciul a survenit ca urmare a exploatării navelor aeriene) sau din intenția persoanei vătămăte, iar alin. 2 al aceluiași articol stabilește*

că Obligația de reparare a prejudiciului revine persoanei care posedă izvorul de pericol sporit în baza dreptului de proprietate ori în alt temei legal sau persoanei care și-a asumat paza izvorului de pericol sporit.

Conform art. 2024 alin. 1 Cod civil, *Persoana care a reparat prejudiciul cauzat de o altă persoană are dreptul la o acțiune de regres împotriva acesteia în mărimea despăgubirii plătite persoanei vătămate dacă legea sau contractul nu prevede altfel.*

Consideră că, în contextul normelor invocate mai sus, subsemnata Vîlcu Mariana și feciorul său Capraru Daniel sînt în drept să obțină despăgubiri pentru prejudicii cauzate prin deces sub formă de o indemnizație lunară pentru pierderea întreținătorului pe care în temeiul art. 2013 Cod civil urmează să o achite posesorul izvorului de pericol sporit, adică „Firma Iluminație” S.R.L., S.R.L. „SDS Ekip” și persoana vinovată de cauzarea accidentului rutier Scurtu Iurie.

Suma indemnizației lunare pe care „Firma Iluminație” S.R.L., „SDS Ekip” S.R.L. și Scurtu Iurie urmează să o achite pentru minorul Capraru Daniel a.n. 01.10.2010, este de 3510,40 lei de la data de 19.06.2018 (decesul întreținătorului Capraru Anatolie) până la împlinirea de către minor a vârstei de 18 ani, iar în cazul continuării studiilor până la împlinirea vârstei de 23 ani.

Totodată suma indemnizației lunare pe care „Firma Iluminație” S.R.L., S.R.L. „SDS Ekip” și Scurtu Iurie urmează să o achite pentru subsemnata Vîlcu Mariana a.n.07.11.1977 este de 3510,40 lei de la data de 19.06.2018 (decesul întreținătorului Capraru Anatolie) până la împlinirea vârstei de 14 ani de către copilul Capraru Daniel, a.n. 01.10.2010.

Consideră că pîrții „Firma Iluminație” S.R.L., S.R.L. „SDS Ekip” și Scurtu Iurie urmează să răspundă solidar în partea ce ține de încasarea indemnizației lunare privind pierderea întreținătorului.

Solicită a încasa de la S.R.L. „SDS Ekip” în beneficiul lui Vîlcu Mariana și fiului minor Capraru Daniel, în proporții egale, indemnizația unică pentru decesul angajatului în urma unui accident de muncă în mărime de 15 salarii medii anuale ale decedatului Capraru Anatolie în cuantum total de 1 032 094,80 lei, a încasa în mod solidar de la „Firma Iluminație” S.R.L., S.R.L. „SDS Ekip” și Scurtu Iurie în beneficiul lui Capraru Daniel a.n. 01.10.2010 indemnizația lunară pentru pierderea întreținătorului în sumă de 3510,40 lei pe lună începând cu data de 19.06.2018 (decesul întreținătorului Capraru Anatolie) până la împlinirea de către minor a vârstei de 18 ani, iar în cazul continuării studiilor până la împlinirea vârstei de 23 ani, a încasa în mod solidar de la „Firma Iluminație” S.R.L., S.R.L. „SDS Ekip” și Scurtu Iurie în beneficiul lui Vîlcu Mariana indemnizația lunară pentru pierderea întreținătorului în sumă de 3510,40 lei pe lună începând cu data de 19.06.2018 (decesul întreținătorului Căpraru Anatolie) până la împlinirea vârstei de 14 ani de către copilul minor Căpraru Daniel, a.n. 01.10.2010, a încasa de la „Firma Iluminație” S.R.L., S.R.L. „SDS Ekip” și Scurtu Iurie în beneficiul lui Vîlcu Mariana cheltuielile de judecată suportate în acest proces.

Ulterior, reclamanta Vîlcu Mariana și Capraru Daniel, a depus cererea privind completarea acțiunii către S.R.L. „SDS Ekip”, S.R.L. „Firma Iluminației”, „Klassika Asigurări” S.A. și Scurtu Iurie privind încasarea indemnizației unice pentru decesul angajatului în urma unui accident de muncă și despăgubirii pentru pierderea întreținătorului.

În motivarea cererii privind completarea acțiunii a invocat că, pe rolul Judecătorei Cahul, sediul Central se află cererea de chemare în judecată depusă de Vîlcu Mariana împotriva „Firma Iluminație” S.R.L., S.R.L. „SDS Ekip” și Scurtu Iurie privind încasarea indemnizației unice pentru decesul angajatului în urma unui accident de muncă și a despăgubirii pentru pierderea întreținătorului (cauza cu nr. 2-921/2021).

În completarea acțiunii a menționat că prin cererea de chemare în judecată, inițial a solicitat atragerea în calitate de pârâți „Firma Iluminație” S.R.L., S.R.L. „SDS Ekip” și Scurtu Iurie, însă a constatat că automobilul condus de Scurtu Iurie avea polița de asigurare de răspundere civilă auto internă cu nr. RCAI-003550803 din 01.11.2017 încheiată între „Firma Iluminație” S.R.L. și „Klassika Asigurări” SA. În temeiul art. 25 alin. 3 și 4 al Legii cu nr. 414 din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, se constată apariția obligației de despăgubire și din partea asigurătorului „Klassika Asigurări” SA care urmează a fi atras în cadrul acestui litigiu în calitate de copîrît.

Face trimitere la prevederile art. art. 25 alin. 3 al Legii cu nr. 414 din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, care stabilește că în

caz de deces al terței persoane, despăgubirea de asigurare se stabilește prin acordul dintre succesorii persoanei păgubite sau reprezentantul ei legal și asigurător.

Totodată, și la prevederile art. 25 alin. (4) lit. a) al Legii nr. 414 din 22.12.2006, *în cazul prevăzut la alin.(3), despăgubirea de asigurare va include partea din salariu pierdută de persoanele care s-au aflat la întreținerea defunctului sau care aveau dreptul la pensie de întreținere din partea lui minus indemnizațiile primite din fondurile bugetului asigurărilor sociale de stat.*

În contextul normelor invocate mai sus, subsemnata Vîlcu Mariana și feciorul său Căpraru Daniel sînt în drept să obțină despăgubiri pentru prejudicii cauzate prin deces sub formă de o indemnizație lunară pentru pierderea întreținătorului pe care în temeiul art. 2013 Cod civil și art. art. 25 alin. (3),(4) lit. a) al Legii nr. 414 din 22.12.2006 urmează să o achite „Firma Iluminație” S.R.L. , S.R.L. „SDS Ekip”, „Klassika Asigurări” SA și persoana vinovată de cauzarea accidentului rutier Scurtu Iurie.

Suma indemnizației lunare pe care „Firma Iluminație” S.R.L., S.R.L. „SDS Ekip”, „Klassika Asigurări” SA și Scurtu Iurie urmează să o achite pentru minorul Căpraru Daniel, a.n. 01.10.2010, este de 3510,40 lei de la data de 19.06.2018 (decesul întreținătorului Căpraru Anatolie) până la împlinirea de către minor a vârstei de 18 ani, iar în cazul continuării studiilor până la împlinirea vârstei de 23 ani.

Totodată suma indemnizației lunare pe care „Firma Iluminație” S.R.L., S.R.L. „SDS Ekip”, „Klassika Asigurări” S.A și Scurtu Iurie urmează să o achite pentru subsemnata Vîlcu Mariana a.n.07.11.1977 este de 3510,40 lei de la data de 19.06.2018 (decesul întreținătorului Capraru Anatolie) până la împlinirea vârstei de 14 ani de către copilul Capraru Daniel, a.n. 01.10.2010.

Solicita a încasa de la SRL „SDS Ekip” în beneficiul lui Vîlcu Mariana și fiului minor Capraru Daniel, în proporții egale, indemnizația unică pentru decesul angajatului în urma unui accident de muncă în mărime de 15 salarii medii anuale ale decedatului Capraru Anatolie în cuantum total de 1 032 094,80 lei, a încasa în mod solidar de la „Firma Iluminație” SRL, SRL „SDS Ekip”, „Klassika Asigurări” S.A. și Scurtu Iurie în beneficiul lui Capraru Daniel, a.n. 01.10.2010 indemnizația lunară pentru pierderea întreținătorului în sumă de 3510,40 lei pe lună începând cu data de 19.06.2018 (decesul întreținătorului Capraru Anatolie) până la împlinirea de către minor a vârstei de 18 ani, iar în cazul continuării studiilor până la împlinirea vârstei de 23 ani, a încasa în mod solidar de la „Firma Iluminație” SRL, SRL „SDS Ekip”, „Klassika Asigurări” S.A. și Scurtu Iurie în beneficiul lui Vîlcu Mariana indemnizația lunară pentru pierderea întreținătorului în sumă de 3510,40 lei pe lună începând cu data de 19.06.2018 (decesul întreținătorului Capraru Anatolie) până la împlinirea vârstei de 14 ani de către copilul minor Capraru Daniel, a.n. 01.10.2010, a încasa de la „Firma Iluminație” S.R.L., S.R.L. „SDS Ekip”, „Klassika Asigurări” S.A. și Scurtu Iurie în beneficiul lui Vîlcu Mariana cheltuielile de judecată suportate în acest proces.

Prin Încheiere protocolară, în temeiul art. 67 Cod de procedură civilă, instanța a atras în proces în calitate de intervenient accesoriu Inspectoratul de Stat al Muncii.

La data de 20 septembrie 2024, reprezentantul părâtului S.R.L. „SDS Ekip”, avocatul Tarnovschi Vasile a formulat și a depus cerere de sesizare a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 9 alin.(3) și art. 18 alin. (2) al Legii securității și sănătății în muncă nr. 186-XVI din 10.07.2008.

Prin cererea privind ridicarea excepție de neconstituționalitate S.R.L. „SDS EKIP” solicită instanței de judecată emiterea încheierii de ridicare a excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova în vederea exercitării controlului constituționalității următoarelor prevederi din Legea securității și sănătății în muncă nr.186-XVI din 10.07.2008:

Articolul 9. Dispoziții generale (3) *Obligațiile lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în muncă nu aduc atingere principiului responsabilității angajatorului.*

Articolul 18. Indemnizația unică în cazul reducerii capacității de muncă sau decesului lucrătorului în urma unui accident de muncă sau a unei boli profesionale. (2) *în caz de deces al lucrătorului în urma unui accident de muncă sau a unei boli profesionale, unitatea care poartă vina pentru accidentul de muncă sau pentru boala profesională repară prejudiciul material persoanelor care au dreptul la aceasta, în modul și în mărimea stabilită de lege, și, în plus, le plătește, din contul mijloacelor proprii, o indemnizație unică, luându-se ca bază salariul mediu anual al celui decedat, înmulțit la numărul anilor compleți pe care acesta nu i-a trăit până la vârsta de 62 de ani, dar nu mai puțin de 10 salarii medii anuale.*

Mai adaugă că, este foarte important de menționat că potrivit recente jurisprudențe a Curții Constituționale a fost stabilit caracterul obligatoriu al actelor de dispoziție a instanței constituționale, după cum urmează *Curtea reține că hotărârile de jurisdicție constituțională, prin care se asigură supremația Constituției, sunt incontestabile pentru oricine și obligatorii. Respectarea hotărârilor Curții Constituționale este o condiție necesară și esențială pentru buna funcționare a autorităților publice ale statului și pentru afirmarea statului de drept. Decizia de declarare a neconstituționalității face parte din ordinea juridică normativă. Opozabilitatea erga omnes a hotărârilor Curții Constituționale implică obligația constituțională a tuturor autorităților de a aplica întocmai deciziile Curții la situațiile concrete în care normele declarate neconstituționale au incidență. De asemenea, [...] respectarea efectului general obligatoriu al hotărârilor Curții Constituționale nu înseamnă doar a da eficiență dispozitivului acestora, ci și, în egală măsură, considerentelor, respectiv interpretării date de Curtea Constituțională a textelor Constituției, or, hotărârea este un întreg, o unitate a considerentelor și dispozitivului. Conținutul normelor constituționale este cel definit implicit în jurisprudența instanței de jurisdicție constituțională, care are un caracter regulator și constituie izvor de drept prin efectele sale (DCC nr. 53 din 04.06.2024, § 28).*

Astfel, normele imperative stabilesc expresiss verbis că acțiunea judecătorului la examinarea chestiunii ridicării excepției de neconstituționalitate, se limitează exclusiv la verificarea întrunirii celor 4 condiții, iar în cazul întrunirii acestor condiții instanța are obligația sesizării Curții Constituționale.

În prezentul caz, excepția de neconstituționalitate ridicată prin sesizarea anexă la prezenta cerere, vizează verificarea constituționalității art.9 și art.18 alin.(2) a Legii securității și sănătății în muncă nr.186-XVI din 10.07.2008, iar ea sesizarea întrunește toate condițiile enumerate mai sus, și anume:

1. Această normă legală intră în categoria actelor stabilite de art.135 alin.(1) lit. a) din Constituție.
2. Subiectul sesizării este S.R.L. „SDS EKIP”, care este parte în procesul de examinare a acțiunii civile înaintată de reclamant.
3. Norma urmează a fi aplicată la soluționarea cauzei deoarece este temeiul de drept principal a pretenției reclamantilor.

4. Nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect controlul Constituționalității art. 9 din Legea nr. 186/2008. Totodată, nu există o hotărâre a Curții privind controlul constituționalității art.18 alin.(2) a Legii nr.186/2008 pe aceleași critici de constituționalitate menționate în prezenta sesizare. În acest ultim sens, este de menționat că deși prin decizia Curții Constituționale nr.123 din 05.10.2023 a fost examinată excepția de neconstituționalitate ridicată de S.R.L. „SDS EKIP” în privința art.18 alin.(2) a Legii nr.186/2008, această examinare s-a efectuat prin prisma altor critici de constituționalitate, în mod special, sub aspectul caracterului proporționalității ingerinței în dreptul de proprietate și anume că răspunderea angajatorului este excesivă, dar în prezentul caz, criticele de neconstituționalitate sunt invocate sub aspectul că ingerința stabilită prin art.18 alin.(2) nu are un scop legitim, iar în plus, este discriminatorie în comparație cu alți subiecți de drept aflați în situații similare comparabile. Este de menționat că instanța constituțională a stabilit că dacă aceleași prevederi legale au mai fost supuse controlului de constituționalitate, această situație de principiu nu poate să constituie un impediment pentru a fi solicitată din nou controlul de constituționalitate din perspectiva altor critici de neconstituționalitate (a se vedea DCC nr. 40 din 8 mai 2018).

În final, având în vedere întrunirea condițiilor menționate supra, S.R.L. „SDS Ekip” solicită instanței de judecată emiterea unei încheieri de ridicare a excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale în vederea exercitării controlului constituționalității prevederii art.9 și art.18 alin.(2) a Legii securității și sănătății în muncă nr.186-XVI din 10.07.2008.

Argumentele părților în ședința de judecată.

Reprezentantului pârâtului S.R.L. „SDS Ekip”, avocatul Tarnovschi a susținut cererea.

Reprezentantul reclamantei, avocatul Rusev Serghei, în cadrul ședinței de judecată a solicitat respingerea cererii ca fiind depusă repetat, prin decizia Curții Constituționale nr.123 din data de 05.10.2023 deja a fost verificată constituționalitatea art. 18 din Legea securității și sănătății în muncă nr.186-XVI din 10.07.2008 și Curtea, asupra acestui aspect, a fost destul de explicită, s-a dat răspuns la toate întrebările formulate, iar ca urmare nu există temeuri de verificare repetată. Se încearcă o tergiversare a examinării a acestui proces civil.

Reclamanta și reprezentanta legal al reclamantului minor Capraru Daniel, Vilcu Mariana Alexandr, a susținut cele invocate de către apărătorul său, avocat Rusev Serghei.

Pârâtu Scurtu Iurie Fiodor și apărătorul pârâtului, Stoian Ion au susținut cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Audiind participanții la proces asupra cererii formulate, studiind cererea depusă, analizând argumentele invocate de părți prin prisma circumstanțelor cauzei, raportate la prevederile Legii, instanța de judecată consideră că cererea înaintată de reprezentantul pârâtului S.R.L. „SDS Ekip”, avocatul Tarnovschi Vasile cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 9 alin.(3) și art. 18 alin. (2) al Legii securității și sănătății în muncă nr. 186-XVI din 10.07.2008, este întemeiată și pasibilă de a fi admisă, din următoarele considerente.

În conformitate cu dispozițiile art. 12¹ Cod de procedură civilă 1) *În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională. (2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.*(3) *Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.*

Potrivit hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, Curtea a reiterat că, *în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională. Curtea a reținut că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate. Curtea a statuat că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.*

Instanța de judecată reține că, obiectul prezentului litigiu în constituie încasarea indemnizației unice pentru decesul angajatului în urma unui accident de muncă și a despăgubirii pentru pierderea întreținătorului.

Din textul cererii de chemare în judecată rezultă că, *inter alia*, reclamantii și-au întemeiat în drept pretențiile formulate pe prevederile Legii securității și sănătății în muncă nr. 186-XVI din 10.07.2008.

Pe parcursul judecării cauzei în fond, reprezentantul pârâtului S.R.L. „SDS Ekip”, avocatul Tarnovschi Vasile, a depus cerere de sesizare a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 9 alin.(3) și art. 18 alin. (2) al Legii securității și sănătății în muncă nr. 186-XVI din 10.07.2008.

Se atestă că, pentru a sesiza Curtea Constituțională cu o cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, instanța de judecată are obligația de a verifica întrunirea condițiilor stabilite la art. 12¹ alin. (2) Cod de procedură civilă, și anume: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Astfel, potrivit art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională: a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor

Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

La caz, instanța de judecată reține că, prin sesizarea reprezentantului pârâtului S.R.L. „SDS Ekip”, avocatul Tarnovschi Vasile, s-a solicitat verificarea constituționalității art.9 și art. 18 alin. (2) a Legii securității și sănătății în muncă nr. 186-XVI din 10.07.2008, texte de lege care intră sub incidența prevederilor art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova. Astfel, prima condiție de sesizare Curții Constituționale, este întrunită.

(2) *Excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu.* Instanța constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de către reprezentantul pârâtului S.R.L. „SDS EKIP”, avocatul Tarnovschi Vasile, în interesele pârâtului S.R.L. „SDS EKIP”, care are calitatea de pârât în cadrul procesului pendinte, și astfel, se deduce că excepția a fost ridicată de un subiect investit prin lege cu acest drept.

(3) *Prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei.* Cu referire la această condiție, instanța de judecată enunță că, acțiunea formulată de reprezentantul pârâtului S.R.L. „SDS EKIP”, avocatul Tarnovschi Vasile, *inter alia*, a fost întemeiată în drept pe prevederile art. 9, 18 alin. (2) a Legii securității și sănătății în muncă nr. 186-XVI din 10.07.2008, și prin urmare, este întrunită și ce-a de a treia condiție pentru sesizarea Curții Constituționale.

(4) *nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.* Analizând jurisprudența instanței de contencios constituțional accesibilă pe site-ul Curții Constituționale, instanța de judecată a constatat că, deși anterior, Curtea a verificat constituționalitate dispozițiilor art. 18 alin. (2) a Legii securității și sănătății în muncă nr. 186-XVI DIN 10.07.2008 și s-a expus prin Decizia nr. 123 din 05.10.2023, totuși prezenta sesizare este formulată pe alte critici de constituționalitate.

În aceste condiții, și stabilind că în speță sunt întrunite cumulativ cele 4 condiții de la art. 12¹ alin. (2) Cod de procedură civilă, pentru sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată conchide asupra soluției de admitere a cererii înaintate de reprezentantul pârâtului S.R.L. „SDS EKIP”, avocatul Tarnovschi Vasile cu privire la sesizarea Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 9 alin.(3) și art. 18 alin. (2) al Legii securității și sănătății în muncă nr. 186-XVI DIN 10.07.2008.

În conformitate cu prevederile art. 12¹, 269-270 Cod de procedură civilă, instanța de judecată.

d i s p u n e :

Se admite cererea înaintată de reprezentantul pârâtului S.R.L. „SDS EKIP”, avocatul Tarnovschi Vasile cu privire la sesizarea Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 9 alin.(3) și art. 18 alin. (2) al Legii securității și sănătății în muncă nr. 186-XVI din 10.07.2008.

Se remite Curții Constituționale sesizarea întocmită de reprezentantul pârâtului S.R.L. „SDS EKIP”, avocatul Tarnovschi Vasile cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, întru verificarea constituționalității dispozițiilor art. 9 alin.(3) și art. 18 alin. (2) al Legii securității și sănătății în muncă nr. 186-XVI din 10.07.2008.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

**Președintele ședinței,
Judecător**

Gorlenco Inga